

LA UPF TAMBÉ DIU: NO A LA GUERRA!

Més de 2.000 signatures de la comunitat universitària en contra de la guerra a l'Iraq

Per iniciativa de la comunitat universitària de la Universitat Pompeu Fabra, el febrer passat es va aprovar un manifest contra la guerra a l'Iraq (reproduït íntegrament a la pàgina 2) que van signar més de 2.000 persones, entre estudiants, professors i membres del personal d'administració i serveis, i que va comptar amb el suport de l'equip de govern de la Universitat.

El text del manifest va ser aprovat en el marc d'una assemblea que va tenir lloc el 4 de febrer. Una representació dels promotors de la iniciativa va lliurar al vicerector de Comunitat Universitària les 2.100 signatures de suport al manifest recollides al campus entre els dies 6 i 11 de febrer.

Des de l'inici de les hostilitats militars, la UPF s'ha sumat a les successives aturades que han estat convocades per les associacions de treballadors i organitzacions socials d'Europa i d'arreu del món, així com per la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE), per reclamar la fi de la guerra i buscar una solució pacífica al conflicte a l'Iraq.

En aquest context i sota el lema "Les universitats catalanes per la Pau", el 14 de febrer va tenir lloc al Paranimf de la Universitat de Barcelona un acte a favor de la pau i d'oposició a la guerra, que va estar organitzat per totes les universitats catalanes.

- 5 Campus del Mar, nova residència universitària
- 8 Conferència de premsa dels estudiants amb Josep Piqué
- 9 125 anys de telèfon a l'ESUP
- 10 El Liceu a la Universitat, via Internet
- 11 Entrevista a Richard Stallman, guru del free software
- 12 Nova edició del Codi de bones pràctiques científiques
- 15 Seminari sobre la guerra a la literatura i les arts visuals

EDITORIAL

Teniu a les vostres mans el primer número de *Línia 14*, el nou butlletí de la Universitat Pompeu Fabra. Amb una periodicitat trimestral, aquesta publicació recupera les funcions de vehicle de comunicació interna adreçat a tota la comunitat universitària, i també a la societat en general, que en èpoques passades, i amb unes característiques i en uns contextos determinats, van desenvolupar l'anterior butlletí *Notícies UPF* i la revista *Àgora UPF*.

Línia 14 complementarà les informacions que sobre qualsevol àmbit d'actuació de la Universitat es difonen diàriament a través dels canals que utilitzen com a suport les noves tecnologies de la informació. Amb un disseny modern i atractiu, obre les seves pàgines a les contribucions de membres de la comunitat universitària, així com a la participació de col·laboradors de prestigi, com és el cas, en aquest primer número, de l'escriptor Sergi Pàmies i el dibuixant Toni Batllori.

La capçalera d'aquest nou butlletí, *Línia 14*, pren el seu nom del número d'aquesta línia del bus de Barcelona que, en la part final del seu trajecte per la ciutat, uneix els diferents edificis que formen el campus urbà de la Universitat. D'aquesta manera, *Línia 14* farà en cada número un recorregut informatiu incorporant les principals notícies institucionals i les generades pels mateixos centres i serveis de la Universitat. A més, com a concepte, aquesta capçalera s'adiu en gran manera amb alguns dels trets característics de la UPF: una universitat pública, urbana i que presta un servei a la societat.

OPINIÓ

MANIFEST DE LA COMUNITAT UNIVERSITÀRIA DE LA UPF

"Les persones sotasignants, membres de la comunitat universitària de la Universitat Pompeu Fabra, expressen el seu rebuig total a l'amenaça d'una guerra liderada pels Estats Units contra l'Iraq i al suport que li dona el govern espanyol.

"Aquesta guerra és un insult al dret internacional, a més de ser una amenaça per a la convivència civil i una violació dels Drets Humans de la Carta de les Nacions Unides.

"La guerra a l'Iraq causarà nombroses pèrdues de vides humanes, essent quasi la totalitat víctimes de la població civil.

"La guerra afavoreix l'increment d'una cultura bel·licista i de revenja que estimula la carrera armamentística dels Estats Units i dels seus països aliats.

"En nom de la Raó i l'instrument de la paraula, els/les sotasignants de la comunitat universitària de la UPF unim la nostra veu contra la guerra, considerant que seria jurídicament il·lícita, moralment injustificable i políticament ineficaç.

"Des de la independència de pensament i criteri sobre la qual es fonamenta la institució universitària, fem memòria als responsables polítics que en democràcia no existeix altre poder legítim, ni polític, ni jurídic, ni per descomptat moral, que no sigui aquell que s'erigeix i s'exerceix com a representant de la voluntat ciutadana. Voluntat que és l'única sobirana i ja s'ha pronunciat repetidament, amb el NO A LA GUERRA".

Barcelona, 4 de febrer del 2003

Donació de la biblioteca particular del periodista Jaume Arias

El periodista Jaume Arias ha donat a la Universitat Pompeu Fabra part de la seva biblioteca particular. El fons està integrat per prop de 6.000 documents reunits al llarg de la seva trajectòria professional, que reflecteixen l'ampli ventall d'interessos intel·lectuals i periodístics del seu propietari. La col·lecció estarà catalogada i exposada a la biblioteca com a Donatiu Jaume Arias i Pilar Gabasa.

Els volums corresponen a temes de periodisme, comunicació i premsa; història i política europea del segle XX (guerres mundials, postguerra, guerra freda, construcció europea); història i política espanyola i catalana, especialment del segle XX (Guerra Civil, el 98 i el pensament espanyol, les relacions Espanya/Catalunya); filosofia, assaig i pensament religiós; lingüística, narrativa i poesia castellana, catalana i francesa; producció artística europea, del continent asiàtic i el món àrab; biografies, memòries i diccionaris, i volums de temàtiques diverses que van des del dret i l'economia fins a la ciència i l'exèrcit.

Jaume Arias (Barcelona, 1922) ha estat subdirector de *La Vanguardia* durant divuit anys i actualment és conseller de direcció d'aquest diari. Va iniciar la seva trajectòria periodística a *El Noticiero Universal* i posteriorment va col·laborar a l'*ABC*, *Destino*, *France Press*, *Time*, *Life* i el *New York Times*.

En un article publicat a la revista *El Ciervo* el juny del 2002, descriu així la configuració del seu fons: "Mi biblioteca empezó, supongo, igual a la de muchos. Como si de plantar un árbol se tratara, con las raíces de unas obras básicas. Heredadas unas; otras de procedencia escolar. Libros de texto y lecturas de la infancia y adolescencia. Volúmenes recibidos en regalo, y algunos hasta en premio. La mayoría adquiridos en librerías de lance de aquí y de fuera, incluso en los *bouquiniers* a orillas del Sena, o en Perpignan, en épocas de mayor sequía y menor permisividad.

Colecciones de clásicos de literaturas antiguas y modernas, pagadas a plazos. Poco a poco, se alineaban a lo ancho de unas estanterías al modo del ramaje del árbol de la ciencia, que uno distribuía ilusionadamente por materias (...) No crean que busqué reunir una biblioteca especializada de política internacional. Abundan, eso sí, los de esta disciplina debido a una parcial dedicación de mi vida periodística. Pero también ha sido fruto de la curiosidad que despertaban los acontecimientos de sucesivas e inagotables actualidades. Vividos con frecuencia sobre el terreno en cortos y largos viajes que obligaban o invitaban a interesarse por los distintos países visitados...".

Des dels seus inicis, diverses persones i entitats contribueixen al creixement del fons de la Biblioteca amb donacions, cessions i dipòsits de llibres, revistes i altres tipus de documents. Els documents donats es poden localitzar i consultar mitjançant el catàleg. Dotze anys després de la seva creació, el fons de la biblioteca de la UPF arriba ja als 600.000 volums, dels quals prop del 60% provenen de donacions o dipòsits d'institucions i particulars.

Professors de la UPF intercanvien experiències d'innovació docent en les escoles de Tardor, Hivern i Primavera

Sota l'epígraf "Escola de Tardor", la UPF va encetar al novembre passat un nou espai periòdic d'intercanvi entre grups reduïts de professors, en què es comparteixen les diferents experiències relacionades amb la innovació docent, les bones pràctiques i les orientacions didàctiques. Fins avui s'han celebrat l'Escola de Tardor al novembre i la d'Hivern al mes de febrer. Per al mes de maig està prevista l'edició de Primavera.

El plantejament de l'Escola com a plataforma d'intercanvi d'experiències ha utilitzat una fórmula de treball innovadora que facilita el diàleg i la reflexió entre col·legues. En cada sessió, un docent exposa la seva pròpia experiència i posa a la consideració dels assistents algunes recomanacions, consells i orientacions, així com una reflexió crítica sobre els problemes que han sorgit i els resultats finals de l'experiència.

Aquesta iniciativa s'emmarca dins el Programa per la Qualitat Educativa de la UPF (PQE), que té la missió d'impulsar la renovació pedagògica i la millora dels processos educatius que es porten a terme actualment a la Universitat, així com tenir cura de l'impuls i la coordinació de la introducció de les noves tecnologies aplicades a l'ensenyament universitari.

El PQE és un instrument indispensable en el context actual, en què les noves eines tecnològiques, els canvis demogràfics i l'avenç del coneixement científic, entre d'altres factors, fan necessària la transformació de les fórmules tradicionals de la docència.

La UPF, al Saló de l'Ensenyament

La UPF ha participat un any més en el Saló de l'Ensenyament i la Formació Contínua que se celebra al recinte firal de Monjuïc. El Saló, que arriba a la seva catorzena edició, dóna a conèixer des d'un mateix espai totes les noves propostes educatives a milers de joves, universitaris i professionals. Hi han participat 250 expositors, que han rebut la visita de prop de 80.000 persones.

En el nou estand de la UPF, els informadors van atendre els nombrosos estudiants interessats en diferents aspectes de la Universitat. Com a novetat, s'han presentat les titulacions que es començaran a impartir en els cursos vinents: les llicenciatures de segon cicle en Lingüística (Lingüística i Aplicacions Tecnològiques) i en Estudis de l'Àsia Oriental.

Més de 600 beques de mobilitat per estudiar i cooperar a l'estranger

El 7 de març es va cloure la convocatòria de més de 600 beques per a estudiants de la UPF que el curs vinent vulguin cursar assignatures convalidables o bé participar en accions de solidaritat en institucions situades a Europa, Amèrica Llatina, Amèrica del Nord, Àfrica, Àsia i, també, en diferents punts de l'estat espanyol.

La UPF coordina cada any la participació en els diferents programes que recullen possibilitats diverses de realitzar estades fora de la Universitat. L'Erasmus/Sòcrates i el programa d'intercanvis per la via de convenis bilaterals amb centres estrangers sumen una oferta de 588 beques de diferents estudis per a més de cent universitats, incloent les estades obligatòries previstes en el pla d'estudis de la llicenciatura en Traducció i Interpretació. Per mitjà d'aquests ajuts, els estudiants poden viure un període d'estudis a l'estranger que va de tres a dotze mesos i cursar crèdits convalidables.

El programa Sèneca per a la mobilitat d'estudiants dins de l'estat espanyol ha ofert en la nova edició 59 beques per cursar assignatures en disset universitats, en unes condicions similars a les del programa Sòcrates.

El Programa de Voluntariat Acadèmic, una iniciativa específica de la UPF, ha convocat aquest curs la seva sisena edició. Es tracta d'una oferta de beques per a estudiants dels darrers cursos i, en alguns casos, de doctorat, disposats a portar a terme tasques de suport en ONG, institucions locals i centres docents de països d'arreu del món, en estades de dos mesos com a mínim. La UPF facilita un ajut econòmic de 1.082 euros a cada estudiant seleccionat per cobrir les despeses de viatge, i es fa càrrec de l'assegurança mèdica i de viatges. Bolívia, Cuba, El Salvador, l'Índia, Namíbia, Nicaragua i Sud-àfrica són les destinacions previstes per a aquest any.

Des dels inicis de les activitats internacionals de la UPF, més de 2.600 estu-

dians han efectuat estades fora de Catalunya, xifra que per cert representa el 19,72% dels graduats de la Universitat.

Carles Ramió, nou vicerector de Programació, Docència i Avaluació

El professor Carles Ramió Matas es va incorporar el 19 de febrer a l'equip de govern de la UPF com a nou vicerector de Programació, Docència i Avaluació. Ramió substitueix en el càrrec el professor Jacint Jordana Casajuana, que ha estat al capdavant d'aquest vicerectorat des del 15 d'octubre del 2001 i que, un cop vençut el temps de permanència acordat en el primer equip de govern de la rectora M. Rosa Virós, continuarà, des d'ara, com a assessor de la rectora per a l'avaluació i planificació.

Doctor en Ciències Polítiques i de l'Administració per la UAB (1994) i professor titular de Ciència Política i de l'Administració, Ramió ha estat, des del 2001, degà dels Estudis de Ciències Polítiques i Gestió Pública.

Campus 33, el món universitari a la televisió

Cada dimecres, a partir de les 21.35 s'emet pel Canal 33 de Televisió de Catalunya el programa *Campus 33*, dedicat íntegrament al món universitari. El seu objectiu és actuar com una corretja de transmissió entre la societat i els divuit centres universitaris de parla catalana, tot informant de l'ampli ventall d'activitats de docència, recerca, cultura i altres fets que es generen contínuament en els diferents centres d'ensenyament superior.

Campus 33 és una producció de TVC i l'Institut Joan Lluís Vives. Compta amb el suport del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació,

de la Generalitat de Catalunya i la Conselleria d'Educació i Cultura del govern de les Illes Balears. Una secció del programa té el patrocini de la Fundació Catalana per a la Recerca.

Els futurs universitaris visiten el campus

La Universitat Pompeu Fabra va organitzar el 5 de març una Jornada de Portes Obertes per a aquelles persones que el curs vinent iniciaran els seus estudis universitaris. Els sis edificis de la UPF –Rambla (la Rambla, 30-32), França (passeig de Circumval·lació, 8), Dr. Aiguader (Dr. Aiguader, 80) i els de l'àrea de Jaume I del campus de la Ciutadella (Ramon Trias Fargas, 25-27)– van estar oberts durant tot el dia per tal que els estudiants poguessin copsar, a través d'un seguit de visites organitzades, la vida del campus universitari en plena activitat.

Durant la Jornada, els vicerectors van oferir sessions informatives sobre aspectes generals de la UPF i els professors van presentar, de manera exhaustiva i per àmbits, els diferents estudis que s'imparteixen a la Universitat. Finalment, membres del personal d'administració i serveis van acompanyar els visitants al llarg d'un recorregut pels edificis de la Universitat i els seus serveis, des de la biblioteca fins a les aules d'informàtica i les classes, entre molts altres espais.

CAMPUS DEL MAR, NOVA RESIDÈNCIA UNIVERSITÀRIA

Aquest curs s'ha inaugurat oficialment la nova residència universitària Campus del Mar, situada en el número 4 del passeig Salvat Papasseit, al barri de la Barceloneta. L'edifici, promogut per RESA, és proper als diferents edificis de la UPF, es troba a cinc minuts de la platja i de la Vila Olímpica, i està molt ben comunicat amb el centre de la ciutat pels diferents transports públics. Té una cabuda de 150 places, distribuïdes en 120 habitacions individuals i 30 de dobles. Totes tenen cuina equipada, bany individual complet, calefacció, telèfon propi i connexió informàtica amb Internet gratuïta.

La gestió de la residència és a càrrec de la societat Siresa, que ha arribat a un acord de col·laboració amb la UPF mitjançant el qual els estudiants tenen prioritat en la reserva de les places. També poden sol·licitar-ne l'admissió els professors d'universitat, els estudiants de tercer cicle i de cursos de postgrau i, en general, tots els membres de la comunitat universitària.

Aquesta és la segona residència que presta els seus serveis en el campus de la UPF. Des de maig del 2001 és oberta la residència La Ciutadella (passeig Pujades, 33-37), situada just davant del parc i a tocar del campus de la Ciutadella, l'àrea més extensa de la Universitat. Té una capacitat per a 261 places i funciona amb el mateix sistema de gestió que Campus del Mar.

UN GINJOLER PER AL DESAPAREGUT CARRER DEL GÍNJOL

Un ginjoler plantat davant de l'edifici Rambla recorda als vianants que l'espai avui ocupat per la plaça Joaquim Xirau era, fins fa uns anys, territori del carrer del Gínjol. Aquest carreró va desaparèixer l'any 1999 amb la urbanització d'aquesta àrea del campus, seguint l'aplicació del Pla Especial d'Enllaç de la Rambla amb el carrer Rull.

M. ROSA VIRÓS, JAUME PAGÈS I JOAN CLOS, EN EL MOMENT DE LA PLANTACIÓ DEL GINJOLER.

El jove ginjoler serveix per fer memòria i evocar aquest antic carrer que formava part de la trama viària medieval del barri antic de la ciutat i enllaçava el Pla del Teatre amb el passatge dels Banys. El nom de "carrer del Gínjol" data del segle XVIII i

li va ser donat, justament, per un ginjoler plantat en un dels jardins que hi havia en una banda del carrer i que segurament va desaparèixer fa lustres sota els fonaments.

La plantació del nou ginjoler es va organitzar el 12 de desembre del 2002 i va tenir com a "jardiners" convidats Jaume Pagès, exrector de la Universitat Politècnica de Catalunya i conseller delegat del Fòrum 2004; la rectora de la UPF, M. Rosa Virós, i l'alcalde de Barcelona, Joan Clos. També hi va intervenir l'arquitecte Josep Benedito, coautor de la rehabilitació de l'edifici Rambla. La nota musical la va aportar la Coral Joventut del Gínjol, de Maçanet de la Selva.

El ginjoler, donat per Jaume Pagès, és un petit arbre de la família de les ramnàcies que floreix cap al juny. El seu fruit, el gínjol, té la grandària d'una oliva, és rogent, comestible i pectoral.

La instal·lació de la UPF a la part baixa de la Rambla a començaments dels anys noranta, juntament amb l'aplicació dels plans municipals de reforma, va suposar un gir urbanístic de cent-vuitanta graus per al barri. La prostitució que es practicava en aquella zona, i molt particularment en el carrer del Gínjol, va desaparèixer, i els locals que en feien negoci —com ara el cabaret La Buena Sombra o els bars Los Cabales i El Paraguas Rojo— van tancar o bé es van convertir en establiments comercials o de restauració, més adreçats a la nova clientela universitària.

El Pla Especial d'Enllaç de la Rambla amb el carrer Rull va suposar la remodelació de l'antiga plaça dels Banys i la inauguració de la nova plaça dedicada al filòsof empordanès Joaquim Xirau (Figueres, 1895-Mèxic, 1946). Aquest nou espai urbà és avui l'accés principal a l'edifici Rambla de la UPF. L'entrada està decorada amb quatre baixos relleus de coure i bronze, de l'escultor Riera i Aragó, i condueix a l'ampli vestíbul de l'edifici, on s'exhibeix un altre baix relleu, *Homenatge a Pompeu Fabra*, obra de Francisco López.

Com altres espais de Ciutat Vella, la plaça Joaquim Xirau està pensada per renovar i descongestionar el barri. Està flanquejada per la UPF, pel passatge d'Escudellers i pel Frontó Colón, recuperat el 1992 com a seu de les proves olímpiques de pilota.

LA MIRADA DOCUMENTAL DE JEAN ROUCH, A COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL

i documental: "M'he passat la vida fent documental disfressat de ficció", va comentar durant l'acte, que va ser presentat pel professor Domènec Font, vicedegà dels Estudis. Rouch va aterrar a Barcelona convidat per l'Institut Francès, la UPF i Contraplano. En el seu breu periple urbà va manifestar en diverses ocasions la fràgil frontera que separa ficció i realitat: "el cinema, com la vida, està fet de somnis i ficcions".

Jean Rouch (París, 1917) és conegut com el creador de l'anomenat *cinéma vérité*. Des dels inicis de la seva trajectòria, la seva càmera ha estat al servei dels estudis etnològics. Ha viatjat pel Senegal, Níger, Mali i Ghana en missions d'estudi, tot filmant els rituals de la vida quotidiana de l'Àfrica. De la seva obra, que integra documentals i ficcions, en destaquen els títols *Initiation à la danse des possédés* (1948-49), *Moi, un noir* (1958), *La pyramide humaine* (1959), *Un sketch dans Paris vu par* (1965), *Petit à petit* (1970) i *Cocorico Monsieur Poulet* (1977).

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE *MOSTRAR PARA DECIR*, DE JORDI PERICOT

El dimecres 22 de gener es va presentar als Estudis de Comunicació Audiovisual el llibre *Mostrar para decir. La imagen en contexto*, de Jordi Pericot, publicat dins de la col·lecció interuniversitària Aldea Global. En l'acte, presidit per la rectora, M. Rosa Virós, van intervenir Jordi Berrio, membre de la direcció científica de la col·lecció i autor del pròleg, i Josep Joan Moreso, vicerector d'Ordenació Acadèmica i Professorat.

Pericot analitza en aquest volum l'ús de la imatge com un acte comunicatiu en què els signes visuals estan determinats pel seu context particular, per factors socials i individuals. Segons l'autor, només tenint en compte el món possible en què es desenvolupa un acte comunicatiu en podem esbrinar el seu sentit. No existeixen, per tant, regles universals per interpretar els processos de comunicació visual. Pericot subratlla aquest punt amb paraules de Wittgenstein: suposar que les imatges tenen una definició única i reglada seria com "suposar que els nens que juguen a la pilota ho fan fonamentalment segons unes regles estrictes". Un estudi efec-

tiu del discurs ha de situar-se, doncs, en una perspectiva pragmàtica que permeti analitzar l'origen, l'ús i els efectes produïts pels signes visuals.

Jordi Pericot, catedràtic de Comunicació Audiovisual, és actualment president de l'Estació de la Comunicació de la UPF. Ha desenvolupat una àmplia tasca investigadora i docent al voltant de la teoria de la imatge, de la comunicació i de la pedagogia del disseny, i ha elaborat una àmplia producció teòrica. Ha estat promotor i director de projectes com l'Escola Superior de Disseny Elisava, adscrita a la UPF, i, més recentment, de l'Estació de la Comunicació de la Universitat.

Aldea Global és una col·lecció promoguda per les universitats Autònoma de Barcelona, Jaume I de Castelló, de València i Pompeu Fabra. Edita obres sobre comunicació amb un ampli enfocament interdisciplinari que abraça temes de periodisme, cultura, sociologia, literatura, llengua i noves tecnologies, entre altres.

II MARATÓ DE FOTOPE- RIODISME

Artistes, fotògrafs i editors gràfics van participar el 22 de febrer en les deu hores de la Marató de Fotoperiodisme que organitzen els Estudis de Periodisme de la UPF per segon any consecutiu. En el transcurs de la jornada, celebrada a l'edifici Rambla de les 10.00 a les 20.00 hores, vuit professionals catalans van analitzar amb els estudiants les millors imatges periodístiques publicades al llarg del segle XX.

Van iniciar la Marató Pepe Baeza, professor de Fotoperiodisme a la Universitat Autònoma de Barcelona, i el fotògraf Paco Elvira. A continuació hi van intervenir Agustí Carbonell i Javier Juvierre, editors gràfics d'*El Periódico de Catalunya*; el pintor Joan Pere Viladecans; Pedro Madueño, professor de Gèneres i Edició Fotogràfica de la UPF; Kim Manresa, fotoperiodista de *La Vanguardia*, i Miquel Anglarill, editor gràfic del diari *Avui*.

CONFERÈNCIA DE PREMSA DE JOSEP PIQUÉ AMB ESTUDIANTS DE PERIODISME

El ministre de Ciència i Tecnologia i president del Partit Popular de Catalunya, Josep Piqué, va ser el convidat de la Jornada de Simulació Professional que els Estudis de Periodisme van organitzar el 10 de febrer. Piqué va oferir una conferència de premsa als estudiants de primer curs, moderada pel professor Salvador Alsius. Aprofitant la presència del ministre a l'edifici Rambla, nombrosos estudiants van protestar en contra de la posició del govern espanyol en el conflicte a l'Iraq.

Els Estudis de Periodisme organitzen cada any unes Jornades de Simulació Professional, activitat que facilita als estudiants la possibilitat de realitzar una pràctica professional a partir d'una experiència directa i real, com és, en aquest cas, una conferència de premsa amb una personalitat de la vida política. Els estudiants, que són repartits en grups de treball, van elaborar amb el material obtingut notícies d'agència, de ràdio i de televisió, així com pàgines de diaris.

La crònica reproduïda és una mostra d'un dels treballs pràctics elaborats pels estudiants que van participar en la Jornada.

CONTRACRÒNICA En lloc de roda de premsa, classe d'història

Elisenda Ariza / Daniel Bech

Hàbil a sortejar preguntes incòmodes i en l'ús de circumloquis evasius es va mostrar el ministre de Ciència i Tecnologia, Josep Piqué, a la roda de premsa oferta ahir al matí als estudiants de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona. El ministre i candidat a president va treure tot el seu ofici polític i va respondre les preguntes d'actualitat dels estudiants amb un ampli repàs a la història europea i mundial del segle XX. Piqué va convertir l'acte en una detallada classe d'història política, inha-

bilitant així les preguntes dels estudiants, la majoria sobre el suport del Govern a la guerra amb l'Iraq.

Davant la impaciència de l'auditori, que volia respostes més concretes, Piqué va al·legar que "els periodistes reals" –com si els estudiants fossin ficticis– estan acostumats a les seves llargues respostes. I va afegir que ell no dóna titulars o respostes simples –encara que les seves respostes llargues siguin una demostració pertinent del seu coneixement de la història.

El ministre va reaccionar discretament i lacònicament a les pancartes en rebuig a la guerra que a l'inici i a l'acabament de la roda de premsa van desplegar uns estudiants. Amb un "jo tampoc vull la guerra" es va contraposar després a la declaració oficial com a membre del Govern. I a una pregunta sobre el règim de Saddam, que Piqué va respondre per al·lusió històrica a les tiranies i democràcies d'entreguerres, després de citar Hitler i Mussolini, va oblidar casualment la figura de Franco.

L'única pregunta que el ministre no va respondre, ni evasivament, va ser la que va aventurar que Espanya recolza la postura d'Estats Units a canvi dels serveis de la CIA en la lluita contra el terrorisme d'ETA. Piqué solament va dir que el suport és per motius estratègics; per la mateixa percepció del risc que el terrorisme suposa i per les relacions que ambdós mantenen amb Amèrica Llatina. Però aquest no és un motiu vàlid per donar suport a la guerra que s'atansa.

Els Estudis d'Enginyeria de Telecomunicació de la UPF van organitzar unes jornades per commemorar el moment en què Barcelona, cap a finals del desembre de 1877, va ser l'escenari de les primeres comunicacions telefòniques que van tenir lloc a l'estat espanyol.

Les jornades, celebrades sota l'epígraf 125 Aniversari de la Telefonía a Barcelona, Catalunya i Espanya, van tenir lloc els dies 20 i 21 de gener a l'edifici França, seu de l'Escola Superior Politècnica de la UPF. El seu objectiu va ser doble: recordar l'efemèride, d'una banda, i reflexionar sobre l'entorn de l'enginyer del segle XXI, de l'altra.

El programa es va organitzar en quatre àmbits: Perspectiva Històrica; Regulació i Competència; Situació del Sector: Estratègies per a una Crisi, i Tendències de Futur: Marcant el Camí del 150 Aniversari. S'hi van tractar diferents temes històrics des de 1887 fins a l'actualitat, des dels precursors a l'Escola d'Enginyers fins a la societat de la informació.

L'acte va comptar amb el patrocini del Consell Social de la UPF. El comitè organitzador el van integrar els professors de la UPF Jacint Jordana, vicerector de Programació, Docència i Avaluació; Joan Vinyes, director dels Estudis d'Enginyeria de Telecomunicació, i Jordi López Benasat, director del màster en Direcció de Telecomunicacions i Sistemes a l'Empresa, que s'imparteix a l'Institut d'Educació Contínua de la UPF.

Coincidint amb les jornades, el dilluns 20 de gener es va descobrir al vestíbul de l'edifici França l'escultura *Vies de Telecomunicació*, de l'artista Pablo Martínez. Es tracta d'una alegoria al voltant del 125è. aniversari de les primeres comunicacions telefòniques interurbanes de l'Estat, que es van realitzar amb Girona i Tarragona els dies 26 i 31 de desembre de 1877, respectivament, en l'entorn de l'actual estació de França, que era l'origen de la línia de ferrocarril que anava a la frontera.

COMMEMORACIÓ DELS 125 ANYS DE TELÈFON A L'ESCOLA SUPERIOR POLITÈCNICA

LES PRIMERES PROVES

L'arribada del telèfon a la península és posterior a les primeres proves que es van realitzar a Cuba l'octubre de 1877 utilitzant uns aparells Bell. Van tenir lloc dos mesos més tard, a primers de desembre, quan el propietari d'un establiment barceloní d'objectes de física, Francesc Dalmau, va efectuar unes primeres proves a l'Escola Industrial amb uns telèfons Graham Bell. El resultat, però, no va ser prou satisfactori.

Dies més tard, Dalmau va realitzar una segona prova amb uns nous aparells fabricats al seu taller, tot seguint el sistema Bell. En arribar la nit de Sant Esteve, Dalmau va efectuar una trucada utilitzant la línia telegràfica existent entre les estacions de ferrocarril de Barcelona i Girona: aquesta és la que es considera la primera trucada interurbana de l'estat espanyol, la qual, a més, es va realitzar amb aparells fabricats en el mateix territori.

El diumenge 30 de desembre de 1877 va tenir lloc la primera conversa telefònica urbana, realitzada sobre la línia telegràfica militar que unia la Ciutadella –aleshores fortalesa militar– amb el castell de Montjuïc, amb uns telèfons alemanys de la marca Heller, que modificaven la patent de Bell. *El Diario de Barcelona* del dimarts 1 de gener de 1878 ho va explicar així: “El domingo último se verificó, con asistencia de los señores Capitán general, Gobernador civil, Alcalde constitucional, jefes de graduación y otras muchas personas, una nueva prueba del ‘Teléfono’, entre la Ciudadela y el castillo de Montjuich. La prueba se hizo con aparatos alemanes, bajo la dirección del óptico señor Font. Las referidas

autoridades se hallaban en el cuartel de la Ciudadela, desde donde el Capitán general estuvo conversando un buen rato con el Gobernador de Montjuich, y luego se ordenó que se dieran en el castillo algunos toques de corneta que se oyeron en la Ciudadela como si se tocara allí mismo”. Una nova conversa, ara entre Barcelona i Tarragona, va tenir lloc l'endemà de la trucada de Barcelona. A Madrid, les proves van fer-se durant la primera quinzena de gener de 1878.

D'ESQUERRA A DRETA, DANIEL SERRA, JOAN VINYES I PABLO MARTÍNEZ.

EL CAMPUS DE LA UPF ACULL EL PRIMER CENTRE R+D DE TELEFÓNICA A CATALUNYA

Aquest curs s'ha presentat oficialment el primer centre de recerca i desenvolupament en l'àmbit multimèdia que Telefónica instal·la a Catalunya –el tercer de l'estat espanyol, juntament amb el de Madrid i Boecillo (Valladolid)–. Les noves instal·lacions estan situades a l'edifici França, seu de l'Estació de la Comunicació de la UPF, centre neuràlgic on convergeixen noves tecnologies, creativitat i comunicació.

Les activitats del nou centre, que ocupa 1.500 metres quadrats de l'ala sud

de l'edifici França, amb accés pel carrer d'Ocata, s'orienten cap al desenvolupament de nous serveis multimèdia i la seva aplicació en tots els àmbits quotidians: l'empresa, la llar, el món de l'oci, la telemedicina o la teleeducació. La companyia preveu que el centre arribi als 110 llocs de treball directes en el termini de quatre anys.

La posada en marxa de les noves instal·lacions de Telefónica I+D en el campus de la UPF són fruit dels convenis

de col·laboració signats el març del 2001 entre el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI) de la Generalitat, Telefónica I+D i la Universitat.

Telefónica i la UPF també van acordar la creació de la càtedra Telefónica de Producció Multimèdia de la UPF. Amb seu a l'edifici França i dirigida pel professor Vicente López, la càtedra impulsa la recerca de productes multimèdia amb objectius docents.

EL LICEU A LA UNIVERSITAT, VIA INTERNET

Amb la transmissió en directe de l'òpera *Pikovaia Dama*, de Txaikovskie, el 12 de febrer va finalitzar la programació de la primera edició de Digital Opera. Òpera oberta, un curs universitari sobre iniciació a l'òpera que ha inclòs la transmissió en directe a la UPF de quatre títols de la temporada 2002-2003 del Liceu. Aquesta iniciativa ha estat possible gràcies a un conveni signat el 8 de novembre del 2002 entre la Fundació Gran Teatre del Liceu i la Universitat.

Les transmissions de les òperes es van efectuar puntualment a l'auditori de l'edifici França, amb una breu presentació prèvia de continguts elaborats pel mateix Liceu. La pàgina web del teatre disposa, a més, d'una pàgina amb informació per tal que els estudiants es preparin l'audició amb antelació. L'assistència a les representacions i l'estudi del material configuren l'assignatura de lliure elecció La Construcció d'una Òpera, que té com a objectiu facilitar la comprensió dels elements que structuren i donen unitat a una òpera, així com del procés seguit per una producció fins que s'estrena. L'assignatura, de dos crèdits, està coordinada pel professor de la UB Ramon Pla.

La transmissió simultània i en directe de les òperes té lloc, a la manera d'una platea universal, en diferents universitats de l'estat espanyol, Itàlia, França, Mèxic i Xile. Les característiques de velocitat i amplada de banda de la xarxa Internet de segona generació permeten una qualitat extraordinària en la recepció de la imatge i del so. L'equip de càmeres del Liceu ofereix el senyal, que es comprimeix a MPEG-2, viatja a un màxim de 155 Mbps sobre la xarxa IP i és transportat per les xarxes acadèmiques Cesca, Rediris, Geants i Abilene.

L'assignatura ha inclòs la transmissió d'*Ariadne auf Naxos*, de Strauss, el 12 de novembre del 2002; *Don Giovanni*, de Mozart, el 17 de desembre; *Norma*, de Bellini, el 9 de gener, i *Pikovaia Dama*, de Txaikovskie, el 12 de febrer.

PREMI ÒPERA WEB

La càtedra Telefónica de Producció Multimèdia de la UPF i la Fundació Gran Teatre del Liceu, amb el patrocini del Ministeri de Ciència i Tecnologia, convoquen el premi Òpera Web que, dotat amb 10.000 euros, s'atorgarà a la millor posada en escena d'una òpera via web creada per estudiants universitaris.

El premi vol potenciar noves formes creatives que permetin gaudir d'una òpera a Internet mitjançant la creació d'un lloc web d'una òpera. En aquesta primera edició es proposa la tetralogia *L'anell dels Nibelungs*, de Richard Wagner, que es representarà durant les dues pròximes temporades.

D'altra banda, aquest trimestre començarà *Òpera Learning*, un curs de sis videoconferències transmeses des del Liceu i referides a l'òpera programada aquesta temporada.

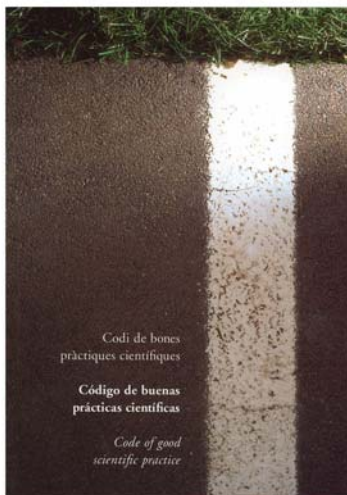

DIVULGACIÓ DE LA BIOLOGIA

Els Estudis de Biologia, en col·laboració amb la Societat Catalana de Biologia, han organitzat una nova edició del cicle Bioconferències, que fins al mes de juny ofereix deu activitats científiques de divulgació que abracen àmbits diversos, des de temes metodològics fins a aspectes concrets de l'evolució humana, la clonació, les malalties mentals o la microbiologia.

El cicle es va iniciar el gener passat amb dues bioconferències: "La investigació: primeres passes, de la idea al fet", a càrrec dels estudiants de la UPF Xavier Guix, Daniel del Toro, Carlos Masdeu i Oriol Nicolás; i "El origen de la mirada", a càrrec de Fernando Giráldez, del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF. El cicle va continuar al febrer amb "La vulnerabilitat a la malaltia mental en l'ésser humà", a càrrec de Lourdes Fañanas (UB), i al març amb "El dolor, la més íntima de les experiències", a càrrec de Josep-Eladi Baños, de la UPF. Les properes sessions tractaran sobre les cèl·lules mare i la clonació terapèutica; les causes dels trastorns del comportament alimentari, i sobre Atapuerca i la seva rellevància en l'evolució humana.

NOVA EDICIÓ DEL *CODI* DE BONES PRÀCTIQUES CIENTÍFIQUES

S'ha publicat la segona edició del *Codi de bones pràctiques científiques*, elaborat i adoptat pel Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF, l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica i el Centre de Regulació Genòmica. Es tracta d'un conjunt de declaracions i compromisos assumits de manera lliure pels professors i els investigadors, amb l'objectiu de preservar la integritat de l'activitat investigadora i garantir-ne la màxima qualitat i excel·lència.

El text estableix un seguit de referents per a les pràctiques de recerca científica en set àmbits: supervisió del personal científic en formació; preparació dels protocols de recerca; documentació, emmagatzematge,

custòdia i compartició de les dades, registres i material biològic o químic resultants de les recerques; projectes de recerca patrocinats per la indústria sanitària o per altres entitats amb finalitat de lucre; pràctiques de publicació; autoria dels treballs científics i pràctica del *peer review*. La nova edició inclou nous criteris sobre el maneig de mostres biològiques per a anàlisis genètiques i una actualització de la composició del Comitè per a la Integritat de la Recerca (CIR), òrgan independent al servei de la comunitat científica.

Actualment, la comunitat internacional disposa d'un ampli consens en relació amb els elements més importants que han d'integrar unes bones pràctiques científiques. A l'estat espanyol, aquest Codi ha estat una experiència pionera.

PREMI CIUTAT DE BARCELONA D'INVESTIGACIÓ CIENTÍFICA

Roderic Guigó, investigador de l'IMIM i membre del Grup de Recerca en Informàtica Biomèdica (GRIB), ha estat distingit en la present edició dels Premis Ciutat de Barcelona, en l'àmbit d'investigació científica, per la seva aportació a la bioinformàtica en l'anàlisi comparativa de genomes complexos.

Roderic Guigó està vinculat a la UPF i al Centre de Regulació Genòmica (CRG). Ha efectuat una important tasca en el camp de la bioinformàtica aplicada al projecte de l'anàlisi comparativa del genoma humà i del ratolí. La seqüenciació i l'anàlisi de més del 95% del genoma del ratolí va ser publicada el 5 de desembre del 2002 a la revista *Nature*. Es tracta

d'una troballa científica que ha servit per identificar 9.000 gens nous del ratolí i per revelar 1.200 nous gens humans, un nombre significatiu dels quals estan probablement involucrats en càncers i altres malalties. Aquest descobriment permetrà els investigadors treballar de forma més directa i ràpida a l'hora de diagnosticar i tractar moltes malalties humanes.

En la seqüenciació del genoma del ratolí hi han intervingut 200 científics de 12 països. Roderic Guigó, juntament amb Josep F. Abril i Genís Parra, ha desenvolupat eines i procediments bioinformàtics per a l'anàlisi comparativa dels genomes.

PRESENTACIÓ DELS NOUS PORTALS MÈDICS TELEGENÉTIC@ I ORPHANET

El 27 de febrer es van presentar a la UPF els nous portals Telegenética i Orphanet, dues noves eines de comunicació i formació a l'abast dels professionals de la salut i dels pacients de malalties rares.

L'acte de presentació va comptar amb la participació de Josep M. Antó, vice-rector de Política Científica de la UPF; Joan Pons, director de l'Agència d'Avaluació Tecnològica i Recerca Mèdica del Departament de Sanitat; i Oriol Vall, cap del Servei de Pediatria de l'IMAS.

Amb el patrocini de Novartis, Telegenética és el primer portal interactiu en espanyol d'atenció a consultes, educació i informació en l'especialitat mèdica de genètica. Els doctors Luis Alberto Pérez Jurado i Miguel del Campo Casanelles, de la Unitat de Genètica del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF, han creat aquest espai virtual adreçat als professionals de la salut que treballen, especialment, en les àrees de Pediatria, Obstetrícia i Ginecologia, Medicina de Família o Medicina Interna.

Un cop registrat prèviament i acreditada la seva condició de professional de la salut, l'usuari de Telegenética pot realitzar de manera confidencial i segura una consulta mèdica professional en les categories de dismorfologia,

diagnòstic prenatal, errors innats del metabolisme, malalties genètiques sense malformacions, genètica del càncer i multifactorial. També es poden adjuntar fotografies, informes o altres proves relacionades amb la consulta clínica. Posteriorment, els genetistes experts acceptaran aquesta consulta i emetran un procés diagnòstic, que anirà seguit del corresponent judici clínic, el consell genètic i reproductiu i les recomanacions dels experts.

El portal Orphanet és un servidor públic d'informació sobre malalties rares i medicaments orfes de lliure accés. Creat a França l'any 1997, Orphanet s'ha convertit en la font més completa d'informació que actualment existeix a Europa sobre recursos disponibles per al diagnòstic, la recerca i el tractament de malalties rares. El seu objectiu és contribuir a la millora

del tractament d'aquestes malalties poc esteses, siguin d'origen genètic, auto-immune o infecció, neoplàsies infreqüents o malalties sense diagnòstic precís. Els serveis que ofereix –una base de dades de recursos i una enciclopèdia en línia sobre més de 1.100 malalties poc freqüents– estan adaptats a les necessitats dels malalts i les seves famílies, als professionals de la salut, investigadors, associacions de pacients i indústria farmacèutica. El doctor Miguel del Campo és el responsable de la versió espanyola d'Orphanet.

INAUGURACIÓ DEL NOU CURS DE BIOLOGIA AMB JUAN VALCÁRCCEL

Juan Valcárcel, investigador del Centre de Regulació Genòmica (CRG), va inaugurar el 9 de gener el curs 2002-2003 dels Estudis de Biologia de la UPF amb la conferència "ARN Interference". En l'acte acadèmic van participar la rectora de la Universitat, M. Rosa Virós; el director general d'Universitats de la Generalitat de Catalunya, Claudi Alsina; el degà de la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida, Jordi Pérez, i el director del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut, Miguel López-Botet.

Com a investigador del CRG, Valcárcel està integrat dins el programa de regulació genètica que coordina Miguel Beato del Rosal, en concret dins el projecte "Regulació de l'*splicing* alternatiu pre-mRNA durant la diferenciació cel·lular, el desenvolupament i la malaltia". Juan Valcárcel ha estat investigador del Centre Biologia Molecular de la Universitat Autònoma de Madrid (1990) i de la Universitat de Massachusetts (1991-1995).

EN FUNCIONAMENT LA SEGONA FASE DEL DIPÒSIT DE LES AIGÜES

14

Al mes de febrer va entrar en funcionament la segona fase de l'antic edifici del Dipòsit de les Aigües, al campus de la Ciutadella, rehabilitat com a seu de la biblioteca. Els nous espais suposen una ampliació de 2.411 metres quadrats, més de 100 llocs per als usuaris i 2.902 nous metres lineals de prestatgeria. A més de sumar un nombre important de llocs per als usuaris, les noves instal·lacions permeten allotjar importants col·leccions bibliogràfiques que han incrementat notablement el fons de la UPF en els darrers temps, com ara la cessió de la Cambra de Comerç de Barcelona, la col·lecció Alois M. Haas d'Història de les Religions i els fons de l'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens i Vives (IUHJV).

La primera fase de la remodelació del Dipòsit de les Aigües va entrar en funcionament el 1999, amb una superfície útil de 3.500 m², tres mil metres lineals de prestatgeries i 136 llocs per als usuaris. Els nous espais van permetre allotjar part de l'hemeroteca i la seu de l'IUHJV. Ara resta la tercera i última fase de la rehabilitació, que tancarà el procés de transformació d'aquest edifici històric de la ciutat en un equipament universitari de qualitat.

VILA POMPEU, UN MUNICIPI A INTERNET

Els Estudis de Ciències Polítiques i Gestió Pública i l'Ajuntament de Mataró col·laboren conjuntament en la construcció de Vila Pompeu, un municipi virtual que té la seva pròpia realitat social i econòmica, amb un ajuntament amb totes les prestacions que li corresponen. Es tracta, de fet, d'un simulador de gestió de l'administració local en forma de portal a Internet, on els estudiants poden realitzar pràctiques relacionades amb la gestió i l'administració pública a partir d'un cas simulat de referència —el més real possible—, tot assumint diferents rols, en especial el de treballadors públics.

El projecte Vila Pompeu és una iniciativa d'innovació docent que permetrà contextualitzar els continguts teòrics de les assignatures i realitzar pràctiques en el marc de la diplomatura en Gestió i Administració Pública i de la llicenciatura en Ciències Polítiques i de l'Administració.

PREMI JOSEP PLA PER A HÉCTOR BOFILL

Héctor López Bofill, professor associat de Dret Constitucional de la UPF, ha rebut el 35 Premi Josep Pla per *L'últim evangeli*, una novel·la desenvolupada en dues trames que tracta, en paraules de l'autor, sobre la descomposició imminent del món occidental.

Bofill (Badalona, 1973) forma part de la nova fornada de joves poetes en llengua catalana. Altres obres seves són *Poema de Calipso*, *La reconstrucció de l'aristocràcia* i *La revolució silenciosa*, obra amb què va guanyar la Flor Natural en els Jocs Florals de Barcelona del 2001.

PREMI DURAN I SANPERE D'HISTÒRIA

Marició Janué i Miret, investigadora de l'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens i Vives, ha estat guardonada amb el premi Duran i Sanpere d'Història pel seu llibre *Els polítics en temps de revolució. La vida política a Barcelona durant el Sexenni Revolucionari (1868-1873)* (2002).

Marició Janué i Miret (Barcelona, 1963) estudia en el llibre una etapa decisiva de la història del segle XIX català i espanyol, ja que va constituir l'intent més important d'establir un sistema polític democràtic i de reformar l'Estat en un sentit descentralitzador. En aquesta etapa, es va produir el primer debat polític obert sobre el lloc de Catalunya i dels catalans dins el nou règim democràtic espanyol.

LA GUERRA, A LA LITERATURA I LES ARTS VISUALS

Què en sabem, sobre les guerres, els que mai no hi hem estat? Les decisions dels ciutadans sobre anar o no a la guerra, donar suport a les decisions d'un govern o oposar-s'hi, o allistar-se o no com a soldat estan basades en una determinada concepció de la guerra, a la qual s'arriba molt sovint per mitjans indirectes. El nostre coneixement d'aquest tema es basa en testimonis d'altres persones, en els llibres d'història i en els mitjans de comunicació; però també en el que llegim en textos literaris i veiem al cinema i les arts plàstiques. La literatura i les arts visuals no registren només la memòria –individual i col·lectiva– de les guerres passades, sinó que projecten una visió del fenomen que influeix en el paper que ocupa en cada cultura i en la possibilitat que tinguin lloc nous conflictes.

A partir d'aquesta premissa, escriptors, artistes, investigadors i cineastes van participar el 24 i 25 de febrer en el seminari La Representació de les Guerres: les Arts i la Memòria Cultural, dedicat a la discussió i l'estudi del tractament que ha rebut el fenomen de la guerra en la literatura i les arts visuals del segle XX, tot

observant el paper que la producció literària i artística té en la construcció de la memòria col·lectiva de les societats.

En el seminari, que ha coincidit amb la commemoració del centenari de George Orwell, hi van participar els escriptors Alfons Cervera i Vicenç Villatoro; els investigadors Valentine Cunningham i Aránzazu Usandizaga; els cineastes Jaime Camino i Daniel Calparsoro, i Rafael Argullol, escriptor, catedràtic d'Estètica de la UPF i director de l'Institut Universitari de Cultura (IUC). El seminari està vinculat a les activitats del projecte de recerca "El discurso de la guerra en la literatura y las artes visuales", finançat pel Ministeri de Ciència i Tecnologia dintre de les línies de recerca de l'IUC. En formen part els professors Miquel Berga i Antonio Monegal –moderadors de les dues taules rodones–. El seminari va ser patrocinat per l'IUC, el Departament d'Humanitats, la Facultat d'Humanitats i el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya, amb la col·laboració del British Council.

CONVERSES A HUMANITATS

Amb el tema "De l'arquitectura a la poesia", Narcís Comadira i Quim Español van cloure el 6 de març passat el cicle Converses a la Facultat d'Humanitats, organitzat amb motiu del desè aniversari d'aquest centre.

El cicle ha estat un espai de diàleg entre escriptors, crítics i artistes de disciplines diverses, que han tractat sobre les connexions entre la literatura, el món de la comunicació i les arts.

La primera sessió es va encetar el 23 de gener amb una trobada entre Enrique Vila-Matas i Jordi Llovet al voltant de la invenció de la tradició literària. Des d'aleshores hi han participat Sergi Pàmies i Víctor Amela (els llenguatges de la televisió) i Julià de Jodar i Xavier Bru de Sala (la memòria de la perifèria).

Els professors del Departament d'Humanitats Manel Ollé i Francesc Serés han estat els coordinadors del cicle, organitzat amb el suport de la Institució de les Lletres Catalanes.

NOVES DEPENDÈNCIES DE L'ARXIU ADMINISTRATIU

El 31 de gener es van inaugurar les noves instal·lacions de l'Arxiu Administratiu de la UPF, ubicades al pati de l'edifici Roger de Llúria. Els nous equipaments tenen per objectiu custodiar tot el fons documental que configura l'Arxiu Administratiu de la Universitat, cosa que facilitarà i millorarà l'accés i la consulta a la documentació.

L'Arxiu està especialitzat en el tractament i la custòdia de tots els documents generats i rebuts per tots els òrgans i unitats administratives i acadèmiques de la UPF, en tot tipus de suport (paper, electrònic, fílmic) i en tots els formats (textuals, gràfics, fotogràfics, vídeos, etc.). Les noves dependències tenen una superfície global de 357,70 m² i s'estructuren en dues àrees de treball: el dipòsit de documents –amb tres sales de 1.081,80 metres lineals de prestatgeria fixa–, i una àrea multifuncional on s'ubiquen els despatxos dels serveis tècnics, amb una zona per a les consultes i el processament de la documentació.

El fons documental ocupa actualment més de 700 metres lineals de prestatgeria, que corresponen a gairebé 48.000 expedients. Tot plegat, a més de constituir una font primària d'informació, forma part d'un patrimoni cultural que testimonia la història de la UPF des dels seus primers anys, amb documents que abracen el període 1990-2001.

RECORDS DEL CATORZE

Sergi Pàmies

© QUADERNS CREMA

Vaig arribar a Barcelona l'any 1971, i la família va instal·lar-se en un pis del carrer de Casanova, just davant del mercat del Ninot i d'una parada d'autobús de les línies 14 i 59. Per simpatia, m'agradava més el 14, perquè em recordava el número que, com a jugador de l'Ajax d'Amsterdam, duia Johan Cruyff a la samarreta. Jo tenia onze anys i era fan de Cruyff. Aleshores no sabia que, dos anys més tard, l'holandès acabaria fixant pel Barça, i m'acontentava a viure davant de la parada d'un autobús que duia el seu número, i tot i que el 59 arribava fins molt a prop del Camp Nou, jo m'estimava més el 14.

A més a més, l'atzar va voler que fos l'autobús que havia d'agafar dues vegades al dia per anar a una escola situada a la part alta de la ciutat, al passeig de la Bonanova. La meua mare no havia pogut solucionar els tràmits perquè em convalidessin els estudis que havia cursat a França i, durant uns mesos, vaig ser l'alumne sense papers d'una escola burgesa i catalanista que, fent els ulls grossos, va acceptar-me, de franc, entre els seus alumnes. M'hi vaig estar quatre anys inoblidables i vaig agafar el 14 cada dia, llevat dels dies que tenia prou diners (no em pregunteu com vaig aconseguir-los) per anar-hi en taxi (en taxi d'aleshores, que eren extraordinàriament econòmics).

Aleshores els autobusos eren diferents dels d'ara. S'hi pujava per la porta del darrere, hi havia un cobrador malhumorat i anxovat en una mena de garita i els seients eren durs, bruts i incòmodes. Quan s'obrien les portes, sonava una ventositat flatosa que despertava aquells que s'havien adormit o passat de parada. Els bitllets eren un rectangle de paper minúscul i primíssim amb un número ben visible, i sempre teníem l'esperança d'ensopegar amb un capicua que ens portés la sort que crèiem no tenir. L'especial orografia del recorregut, amb moltes pujades (d'anada) i moltes

baixades (de tornada), posava a prova l'habilitat i la salut mental dels conductors. Les frenades eren espectaculars i, quan anava ple, era habitual sentir com algú protestava, contravenint el rètol que prohibia l'expressió de "blasfemias y expresiones soeces" com ara "la mare que et va parir". A l'hora punta del matí, però, el més espectacular no eren les frenades ni les flatositats de les portes, sinó la presència massiva i femenina d'alumnes de les Teresianes, que baixaven en ramat a la primera parada del carrer Ganduxer, passat General Mitre. L'uniforme (faldilla fins als genolls, mitjons, fins als genolls, jersei, abric), els pentinats angelicals (llisos, rossos, perfectes) i les carpetes folrades amb fotografies d'artistes de l'època (David Cassidy, per exemple, un cantant amb cara de criatura, molt conegut per una sèrie televisiva de l'època) animaven un recorregut breu, amb tendència a l'embús al carrer de Santaló i a la inclinació intrèpida i perillosa en arribar al revolt de la Via Augusta. Aquelles noies desprenien una aurèola de casa bona i d'ordre i, al mateix temps, semblaven pertànyer a una secta, amb un temple modernista, d'acord, però lleig com un castell de pel·lícula de terror.

Amb el temps, després de provar altres línies, vaig adonar-me que la 14 era una mena de resum condensat de la ciutat: seny i rauxa, mar i muntanya, Liceu i estació de França. El 14 passava pel passeig Marítim, arribava fins al zoològic, pujava la plaça de la Universitat i, un cop encreuada la Diagonal, s'endinsava en un territori sense valors monumentals però més sofisticat anomenat Sant Gervasi de Cassoles. Arbres, canvis d'inclinació, cases antigues i torres de luxe, tots els elements de diversitat paisatgística condensats en tres quarts d'hora de trànsit. Dec haver-li agafat afecte, perquè no solament continuo vivint davant d'una parada del 14, sinó que a més he canviat de barri i, per raons biogràfiques que seria molt llarg d'explicar, he anat a parar en un carrer senyorial, molt a prop d'on baixaven les alumnes de les Teresianes, envoltat dels mateixos arbres i palmeres que admirava aleshores. ○